

Interlandelijke adoptie: herijking nodig

*Signalement van de Inspectie Jeugdzorg
Juli 2015*

Aanbeveling

De Inspectie Jeugdzorg beveelt de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie aan om in samenspraak en afstemming met de Raad voor de Kinderbescherming, de vergunninghouders en de Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden binnen het proces van interlandelijke adoptie, ieders rol en verantwoordelijkheden en de bijbehorende kwaliteitsnormen te herijken zodat ook in de toekomst wordt gewaarborgd dat voor een adoptiekind de best passende ouders worden gevonden.

Toelichting

De inspectie signaleert dat landen van herkomst steeds beter hun verantwoordelijkheid nemen om goede adoptiefouders te vinden voor hun adoptiekinderen, waarbij zij zelf de inschatting maken en beslissen welke specifieke aspirant-adoptiefouders het beste passen bij het adoptiekind. Deze ontwikkeling is in lijn met het Haags adoptieverdrag dat verlangt dat adopties pas kunnen plaatsvinden nadat de Centrale autoriteit in het land van herkomst heeft bepaald dat met de beoogde adoptie het hoogste belang van het kind is gediend.

Om tot een zorgvuldige en kwalitatief goede match te komen is het nodig dat er een volledig en actueel beeld is van in ieder geval:

- a. de draagkracht en specifieke mogelijkheden van de aspirant-adoptiefouders om adoptiekinderen uit een bepaald land te verzorgen en op te voeden;
- b. de specifieke en toekomstige behoeften, ook op sociaal-emotioneel vlak, van het adoptiekind en wat dit vraagt aan specifieke vaardigheden van adoptiefouders.

De instanties in de landen van herkomst blijken echter niet altijd over voldoende informatie te beschikken om een zorgvuldige inschatting te maken van de competenties en specifieke vaardigheden van de aspirant-adoptiefouders om een kind uit hun land met een bepaalde "special need" en/of met een sociaal-emotioneel belaste achtergrond te adopteren. Het raadsrapport dat hiertoe onder meer aan de landen van herkomst wordt gestuurd, biedt hiervoor onvoldoende basis omdat dit een ander doel dient. Dit rapport richt zich op de draagkracht en draaglast van aspirant-adoptiefouders *in zijn algemeenheid* om een kind van een bepaalde leeftijd en met een bepaalde mate van special needs te adopteren. De Raad is de laatste jaren in toenemende mate nauwkeuriger gaan kijken naar competenties en vaardigheden van aspirant-adoptiefouders in relatie tot special needs. Desondanks geeft het raadsrapport op dit moment nog beperkt inzicht in de *specifieke* vaardigheden en mogelijkheden van aspirant-adoptiefouders om een kind met een bepaalde special need en/of sociaal-emotioneel belaste achtergrond uit een specifiek land te adopteren, omdat de specifieke informatie over het kind pas na afronding van het raadsonderzoek bekend is. Ook de rapporten van

psychologen die over de aspirant-adoptiefouders landen van herkomst opvragen, geven hierover geen volledig inzicht.

Een andere consequentie van de ontwikkeling dat landen van herkomst steeds vaker feitelijk beslissen welke aspirant-adoptiefouders bij een kind passen, is dat de rol van de meeste Nederlandse vergunninghouders beperkt blijft tot de controle of het ontvangen matchingsvoorstel uit het land van herkomst past binnen de grenzen die de aspirant-adoptiefouders qua leeftijd en special need van het kind hebben aangegeven. Bij deze controle wegen de Nederlandse vergunninghouders vervolgens onvoldoende af of in het voorafgaande traject een juiste inschatting is gemaakt in welke mate de aspirant-adoptiefouders kunnen bieden wat dit specifieke kind door een *combinatie* van de voorgeschiedenis, levensomstandigheden, special needs én de sociaal-emotionele ontwikkeling aan zorg en opvoeding nodig heeft. Dit terwijl een zorgvuldig en kwalitatief verantwoord adoptieproces waarin de belangen van het adoptiekind voorop staan en worden gewaarborgd, vereist dat voor een adoptiekind die ouders worden gezocht die tegemoet kunnen komen aan de specifieke zorg- en opvoedingsbehoeften van het kind.

De - op zich - positieve ontwikkeling in de landen van herkomst leidt nu dan ook tot een discrepantie tussen hetgeen van de Nederlandse vergunninghouders op grond van het Kwaliteitskader¹ wordt verwacht en hetgeen het merendeel van hen in de praktijk waarmaakt. Op grond van het Kwaliteitskader moeten vergunninghouders namelijk onder meer controleren of het ontvangen matchingsvoorstel voldoet aan de voorwaarde dat het gezin bij dit kind past.

Dit vraagt om een herijking op de rol en de verantwoordelijkheden van iedere organisatie die betrokken is bij het proces van interlandelijke adoptie, dus zowel van de Raad voor de Kinderbescherming, de vergunninghouders als de Centrale autoriteit.

Dit moet ertoe leiden dat in het bemiddelingsproces:

- een zorgvuldige inschatting wordt gemaakt van de specifieke vaardigheden en mogelijkheden van aspirant-adoptiefouders om een bepaald kind met een bepaalde special need én sociaal-emotioneel belaste achtergrond uit een specifiek land te adopteren;
- een compleet, actueel en betrouwbaar beeld wordt gevormd over de (betekenis van de) special needs, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de (toekomstige) zorg- en opvoedingsbehoeften van het adoptiekind;
- wordt vastgesteld op basis van welke competenties en vaardigheden juist deze aspirant-adoptiefouders kunnen aansluiten bij de specifieke zorg- en opvoedingsbehoeften die voortvloeien uit de voorgeschiedenis, levensomstandigheden, speciaal needs en sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind.

Op deze manier wordt zoveel als mogelijk bereikt dat aspirant-adoptiefouders voldoende zijn voorbereid op de betekenis van de komst van hun adoptiekind en aantoonbaar in staat zijn om een kind te adopteren dat hun draagkracht niet te boven blijkt te gaan.

¹ Het Kwaliteitskader vergunninghouders interlandelijke adoptie bevat kwaliteitseisen voor de vergunninghouders en is tot stand gekomen na overleg tussen de vergunninghouders en het ministerie van Veiligheid Justitie om te komen tot een eenduidige werkwijze en de bewaking van de eigen kwaliteit.